

ВПЛИВ ДОЗ ДОБРИВ, ГУСТОТИ НАСАДЖЕННЯ РОСЛИН І СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ.

Володимир ГЛЕВАСЬКИЙ, кандидат с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

У сучасних умовах інтенсифікації буряківництва важливим показником підвищення продуктивності є поєднання використання і застосування доз мінеральних добрив, густоти насадження рослин і гібридів буряків цукрових [1 – 6].

Дослідження проводили в 2021 – 2023 роках на дослідному полі БНАУ. Сіяли гібриди Булава і Константа з густотою насадження рослин на період збирання 80, 90 і 100 тис/га з використанням мінеральних добрив у співвідношенні $N_{120}P_{120}K_{130}$ і $N_{180}P_{180}K_{210}$. Різні дози добрив, густота насадження рослин і гібриди не однаково вплинули на продуктивність буряків цукрових.

Що стосується гібридів, різниця в урожайності коренеплодів була незначною і знаходилась у межах НР₀₅ досліду. Цукристість і збір цукру з гектара практично також однаковий.

Приріст урожайності коренеплодів від внесення мінеральних добрив у дозі $N_{120}P_{120}K_{130}$ склав 5,5 – 8, 0 т/га. Така ж прибавка урожайності, але при значно нижчій цукристості, отримано при внесенні $N_{180}P_{180}K_{210}$. Додаткове внесення 60 кг/га калію також практично не збільшило урожайність, цукристість і збір цукру з гектара. Урожайність гички на удобрених ділянках збільшилась у два рази. Збільшення густоти насадження рослин з 80 до 100 тис/га сприяло підвищенню продуктивності буряків на всіх ділянках досліду.

Дощі у першу половину вегетації і засушливі погодні умови в другу половину у 2022 році позначилися на цукристості і інших якісних показниках. Так на ділянках без внесення добрив цукристість склала 19,40 – 19,45 % при густоті насадження рослин 80 тис/га і 20,15 – 20,20 % при густоті насадження рослин 100 тис/га.

У цілому трьохрічні показники цукристості буряків цукрових були на ділянках без внесення добрив 18,45 – 18,50 % при густоті насадження рослин 80 тис/га і 19,15 – 19,20 % при густоті насадження рослин 100 тис/га. На контролі сортові особливості мало позначилися на якості.

На удобрених ділянках більш високі показники технологічних якостей коренеплодів відмічені у гібриду Булава. Збільшення густоти насадження рослин сприяло покращенню показників технологічних якостей коренеплодів і виходу цукру на заводі. Слід зазначити, що збільшення співвідношення калію в мінеральних добривах мало позначилось на результатах технологічних якостях коренеплодів і виходу цукру.

На ділянках, де не вносили удобрення, урожайність коренеплодів склала 35,0 – 38,5 т/га. Густина насадження практично не вплинула на урожайність коренеплодів і збір цукру з гектару.

Збільшення густоти насадження рослин на удобрених ділянках з 80 до 100 тис/га сприяло більш ефективному використанню добрив, підвищенню урожайності коренеплодів на 3,0 – 7,2 т/га, цукристості на 1,0 – 1,5 % і збору цукру на 0,92 – 1,61 т/га. Із збільшенням густоти насадження рослин цукристість коренеплодів зростає більше на ділянках з підвищеним вмістом калію.

Список використаних джерел

1. В. В. Іваніна, В. М. Гурська. Вплив традиційних та альтернативних систем удобрення на продуктивність буряків цукрових. Том 12 №1. Новітні агротехнології, (Online First). 2024. с. 1 – 5.
2. Цвей Я. П., Торліна О. М., Воронюк Н. М. Агрохімічні показники чорнозему залежно від системи удобрення буряків цукрових і ланок сівозміни. Вісник аграрної науки. 2016. №1. С. 23–26.
3. Цвей Я.П., Шиманська Н.К. Продуктивність цукрових буряків і винос елементів живлення залежно від системи удобрення. Вісник Львівського державного аграрного університету. 2005. 5. 205–208.
4. Цвей Я. П., Карачка В. П., Петрова.О. Т., Галашевський В. Л., Одрехівський А. Ф., Дубовий Ю. П., Климчик С. М. Формування поживного режиму чорнозему від добрив у посівах цукрових буряків. Вісник аграрної науки. 2008. №6. С. 23–26.
5. Глеваський І.В., Кравченко А.А. Основи буряківництва. Київ: Урожай, 1991, 216 с.
6. Глеваський І.В. Буряківництво. – К.: Вища школа, – 1991. С.110 – 112.